

ORTADOğU GÜNDEMİ

13-19 Temmuz 2020

2020

■ SURİYE GÜNDEMİ

• Uluslararası Gündemde Suriye

Rusya Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ve ABD Dışişleri Bakanı Michael Pompeo arasında gerçekleşen telefon görüşmesinde Rusya'nın teklif ettiği BM Güvenlik Konseyi daimî üyesi 5 ülkenin liderlerinin görüşmesi için yapılan hazırlıklar ele alındı. Yapılan görüşmede, Afganistan, Libya ve Suriye dahil dünyanın bazı bölgelerindeki çatışmaların çözümü değerlendirildi.¹

Hafta içerisinde bir telefon görüşmesi de Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ve İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani arasında gerçekleşti. Taraflar Suriye'deki durumu ele alırken, 1 Temmuz'da garantör ülkelerin liderleri arasında video konferans yoluyla gerçekleştirilen görüşmede alınan kararların yerinde olduğunu ifade etti. Ruhani, Putin'le yaptığı telefon görüşmesinde İran, Rusya ve Ankara arasında Suriye'de istikrara yönelik Astana formatındaki işbirliğinin sürmesi gerektiğini vurguladı.²

Suriye Muhalif ve Devrimci Güçler Ulusal Koalisyonu'nun (SMDK) medya ofisinden alınan bilgiye göre, İstanbul'da düzenlenen 51. Olağan Genel Kurulu'nda görev süresi dolan Enes el- Abde'nin yerine, muhaliflerin oluşturduğu ve Müzakere Yüksek Komitesi (MYK) olarak bilinen "Suriye Müzakere Komitesi" eski başkanı Dr. Nasır el-Hariri seçildi.³

• Suriye Rejimi Bölgesi

Suriye'de 19 Temmuz Pazar günü, rejim tarafından milletvekili seçimleri gerçekleştirildi. 250 sandalyeli meclis için 1648 adayın yarışacağı seçim, 2011'de iç savaşın başlamasından bu yana gerçekleştirilen üçüncü seçim oldu. Nisan ayında gerçekleşmesi planlanan seçim koronavirüs pandemisi nedeniyle 2 kez ertelenmişti.⁴

Suriye rejim istihbarat servisi, 15 üst rütbeli subayı yolsuzluk yaptıkları gerekçesiyle tutukladı. Kaynaklar olay ile ilgili olarak tutuklanan görevlilerin Beşar Esad'ın kuzeni Rami Mahluf'a yakın olmalarıyla bilindiklerini ve tutuklamaların aslında Rami Mahluf'u hedef aldığını dile getirdi.⁵

• Fırat'ın Doğusu

YPG işgal ettiği bölgelerde eğitim alanında 2016 yılından itibaren başlattığı ideolojik müfredat dayatmasını genişletmeye devam etti. Bu kapsamda Esad rejimine bağlı okullara el koydu ve işgal ettiği bölgelerde eğitim sisteminin tümünü ele geçirdi. Son olarak, yerel kaynaklardan edinilen bilgiye göre, YPG'li teröristler, Suriye'de işgal altına aldığı bölgelerde Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ve Esad rejiminin eğitim müfredatlarını tamamen yasakladı. Yasaklamaya bölge halkı tarafından tepki gösterildi.⁶

YPG tarafından Suriye'nin kuzeyindeki Hol Kampı'nda zorla tutulan Moldova vatandaşı Natalia Barkal ve 4 çocuğu, Milli İstihbarat Teşkilatı'nın (MİT) operasyonu ile kurtarıldı. Alınan bilgiye göre, 2013'te Suriyeli eşi ve çocuklarıyla ticaret yapmak için Suriye'ye giden Moldova vatandaşı Natalia Barkal, YPG/PKK tarafından zorla Suriye'nin kuzeyindeki Hol Mülteci Kampı'na götürüldü. Moldova hükümetinin Türkiye'den yardım talebinde bulunması üzerine MİT, Natalia Barkal ve çocuklarının durumuna ilişkin bölgede çalışma başlattı.⁷

• İdlib

14 Temmuz 2020'de Türkiye ve Rusya tarafından Moskova mutabakatı çerçevesinde gerçekleştirilmesi kararlaştırılan ortak devriyelerin yirmi birincisinin icra edilmesi sırasında yola döşenen el yapımı patlayıcılarla Türk-Rus ortak konvoyu hedef alındı. Milli Savunma Bakanlığı yaptığı açıklamada bazı askerlerimizin yaralandığını fakat can kaybının olmadığını aktardı. Rusya Savunma Bakanlığı ise 3 Rus askerinin yaralandığını fakat hayati tehlikelerinin olmadığını dile getirdi.⁸

Geçen hafta İdlib bölgesinde ilk koronavirüs vakasının tespit edilmesinin ardından Suriye'nin kuzeybatısındaki İdlib ve Halep bölgesinde toplam vaka sayısı 11'e yükseldi bu vakaların en az 6'sının sağlık çalışanı olduğu aktarıldı.⁹

• Fırat Kalkanı/Afrin Bölgesi

Suriye'nin kuzeyindeki Bab ilçesi merkezinde, sivil yerleşimlere iki hava saldırısı gerçekleştirildi. Askeri muhaliflere ait uçak gözlemine göre, saldırıları Rusya'ya ait bir savaş uçağı TSİ 22:29 ve 22:44'de gerçekleştirdi. Uçak gözlemevi, Rus uçaklarının Bab'da uçuşlarını sürdürdüğünü belirtti. Sivil yerleşimleri hedef alan bombardımanda ilk belirlemelere göre, 1 sivil öldü, 11 sivil yaralandı. Aralarında çocukların da bulunduğu yaralılar ilçedeki hastanelere sevk edildi.¹⁰

■ IRAK GÜNDEMİ

• Siyaset

Resmi temaslarda bulunmak üzere Bağdat'a ziyaret gerçekleştiren İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, Iraklı mevkidaşı Fuad Hüseyin, Cumhurbaşkanı Berham Salih ve Başbakan Mustafa Kazımi ile bir araya geldi.¹¹ Zarif'in Bağdat'ta ilk olarak 3 Ocak 2020'de Devrim Muhafızları Kudüs Gücü Komutanı Kasım Süleymani ve Haşdi Şaabi Komisyonu Başkan Yardımcısı Ebu Mehdi Mühendis'e suikast düzenlenen konumu ziyaret etmesi dikkat çekti. Dışişleri Bakanları Hüseyin ve Zarif arasında yapılan görüşmenin ardından düzenlenen ortak basın toplantısında Hüseyin, Irak'ın tüm dost ülkelerle ilişkilerini sürdürmek istediğini ve Zarif'in bu ziyaretinin Bağdat ile Tahran arasındaki güçlü ilişkilerin bir ifadesi olduğunu

belirtti. Süleymani ve Mühendis suikastlarının terörizmle mücadele açısından büyük bir kayıp olduğunu belirten Zarif de Irak'ın ulusal egemenliğinin ihlal edilmemesinin Tahran için çok önemli olduğunu ifade etti.

Irak Başbakanlık Ofisi'nden paylaşılan açıklamada, Cevad Zarif'le bir araya gelen Başbakan Kazimi'nin görüşme esnasında Irak'ın bölgenin güvenliğini ve istikrarını sağlamaya yönelik çalışmalara destek verdiğini vurguladığı ve Irak ile İran arasındaki ikili ilişkilerin çeşitli alanlarda geliştirilmesinin önemine dikkat çektiği belirtildi.¹²

Başbakan Kazimi, Basra vilayetinde düzenlenen Bakanlar Kurulu toplantısının ardından yaptığı açıklamada amacının ülkeyi erken seçimlere taşımak olduğunu belirterek yeni seçim tarihini yakında açıklayacağını vurguladı.¹³ 7 Mayıs'ta onaylanan hükümet programında erken seçim vaadinin de bulunduğunu hatırlatan Kazimi, şeffaf bir seçim komiserliği kurulması ve yeni seçim yasaşının tamamlanması için ilgili taraflara çağırıda bulundu. Başbakan Kazimi ayrıca Basra'daki Bakanlar Kurulu toplantısının ardından "silahların, sınır kapılarının ve limanların" devlet kontrolü altında olması gerektiğini ifade ederek hiçbir parti ve aşiret yapılanmasının silah taşımaya izin verilmeyeceğini söyledi.¹⁴

Başbakan Kazimi'nin, İran Cumhurbaşkanı Hasan Ruhani ve Suudi Arabistan Veliht Prensi Muhammed bin Selman'ın özel davetleri üzerine bu hafta önce Riyad'ı, ardından Tahran'ı ziyaret edeceği açıklandı.¹⁵ Ancak Suudi Arabistan Kralı Selman bin Abdülaziz'in sağlık durumu nedeniyle Kazimi'nin Suudi Arabistan ziyaretinin ertelendiği duyuruldu.

• Güvenlik

Bağdat'ta hükümet binalarının ve yabancı misyonların bulunduğu Yeşil Bölge'ye üç Katyuşa füzesiyle saldırı yapıldığı, saldırıda can ve mal kaybının yaşanmadığı açıklandı.¹⁶ Öte yandan Yeşil Bölge'ye yapılan roket saldırısının İran Dışışleri Bakanı Cevad Zarif'in resmi temaslarda bulunmak üzere Bağdat'tayken gerçekleştirilmesi dikkat çekti.

Irak Ortak Operasyonlar Komutanlığı Sözcüsü Yahya Resul, Uluslararası Koalisyon güçlerinin desteğiyle Irak ordusunun düzenlediği operasyonda Kerkük'ün güneyinde altı IşİD mensubunun öldürüldüğünü açıkladı.¹⁷ Ortak Operasyonlar Komutanlığı Sözcüsü Resul ayrıca başka bir operasyon sonucunda örgütün sözde Bağdat Valisi Ömer Ubed'in, örgütün medya sorumlusu Leys Cemal ve yardımcısı Ebo El Beraa'nın da öldürüldüğünü belirtti. Öte yandan Irak Terörle Mücadele Kurumuna bağlı timlerin de Bağdat'ın batısında IşİD ile ilintili üç kişiyyi yakaladığı duyurulurken, Bağdat'ın güneybatısında düzenlenen bir operasyon sonucunda örgütün intihar timinden olduğu belirtilen beş teröristin etkisiz hale getirildiği öğrenildi.¹⁸

Irak hükümetine bağlı Güvenlik Medya Ağı'ndan yapılan açıklamada Bağdat'ın Bin Sina bölgesinde askeri aracı hedef alan terör saldırısında 59. Tugay Komutanı Tuğgeneral Ali

Hamid Geydan'ın öldüğü ifade edildi.¹⁹ Saldırıda ayrıca dört askerin yaralandığı açıklanırken, Ortak Operasyonlar Komutanlığı Sözcüsü Yahya Resul, Başbakan Kazımi'nin talimatıyla General Geydan'ın katillerinin bulunması için güvenlik güçlerinin bölgeye gönderildiğini açıkladı.

İngiliz Savunma Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada Taci Askeri Üssü'nde konuşlu bulunan son İngiliz askeri birliklerin çekildiği, ancak bu çekilmenin Irak'ı terk etme anlamına gelmediği ifade edildi.²⁰ 2014'te IŞİD ile mücadele için Irak'a gelen İngiliz birliklerinin altı yıllık süreçte 120 binden fazla Iraklı ve Kürt askere eğitim verdiği vurgulanan açıklamada, İngiltere'nin Irak'ta 100'den fazla asker bulundurmaya devam edeceği ve Kraliyet Hava Kuvvetleri'nin IŞİD'e karşı mücadelede aktif bir rol oynamayı sürdüreceği belirtildi.

Irak Savunma Bakanlığı'na bağlı Ortak Operasyonlar Komutanlığı, Başbakan Kazımi'nin talimatıyla Basra'daki Şelamçe ve Safvan sınır kapılarının kontrolünün Basra Ortak Operasyonlar Komutanlığı'na teslim edildiğini duyurdu.²¹ Öte yandan Basra vilayetindeki Um Kasr Limanı'nın kontrolünün de Irak Hava Kuvvetleri Komutanlığı'na devredildiği bildirildi.

• Ekonomi

Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) Genel Sekreterliği, ABD Dışişleri Bakanlığı ve Irak hükümetinden temsilcilerin yer aldığı ve video konferans yoluyla gerçekleştirilen görüşmede Irak'ın elektrik şebekesiyle Körfez ülkelerinin elektrik altyapısının ileriki dönemlerde entegrasyonu ve Irak ile KİK arasındaki ticari ilişkilerin ve koordinasyonun geliştirilmesi konularında tarafların mutabık kaldığı bildirildi.²² Görüşmede ayrıca IŞİD yüzünden tahribata maruz kalan bölgelerin yeniden inşası için 2018'de Kuveyt'te düzenlenen uluslararası konferansta Irak'a taahhüt edilen mali desteğin yerine getirilmesi çağrısında bulunuldu.

İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif, Irak Dışişleri Bakanı Fuad Hüseyin ile düzenlediği ortak basın toplantısında İran'ın enerji alanında Irak'la iyi ilişkileri olduğunu belirterek "Irak ile önümüzdeki günlerde gerçekleşecek birçok anlaşmamız bulunuyor" ifadesini kullandı.²³

• Sağlık ve Sosyal Hayat

Irak Sağlık ve Çevre Bakanlığı'ndan bildirilen son verilerin ışığında Irak'ta toplam koronavirüs vaka sayısının 92 bin 530'a, virüs nedeniyle hayatını kaybeden insan sayısının ise 3 bin 781'e yükseldiği öğrenildi.²⁴ Bakanlık ayrıca koronavirüs krizinin başlangıcından bu yana Irak'ta 60 bin 528 kişinin virüsle mücadeleyi kazanarak sağlığına kavuştuğunu açıkladı.

Irak hükümetine bağlı koronavirüs kriz masasından yapılan açıklamada ülkede uygulanan kısmi sokağa çıkma yasağının iki buçuk saat azaltılarak 21.30-06.00 saatleri arasında yürürlükte olacağı belirtildi.²⁵ Ülkede mart ayından beri kapalı olan havalimanlarının 23

Temmuz'dan itibaren yeniden açılacağı ve Kurban Bayramı'nda sokağa çıkma yasağı uygulanmayacağı ifade edilirken, alışveriş merkezlerinin ve turizm işletmelerinin de Kurban Bayramı'ndan sonra yeniden açılacağı bildirildi.²⁶

Göç ve Göçmenler Bakanı İvan Faik imzasıyla yayınlanan açıklamada, altı yıl önce IŞİD işgali nedeniyle evini terk eden ve Duhok vilayetinde çeşitli kamplarda mülteci konumunda bulunan 5 bin 700 Yezidi vatandaşın Sincar'a geri döndüğü bildirildi.²⁷

■ TÜRKMEN GÜNDEMİ

• Siyaset

Irak Türkmen Cephesi Başkanı (ITC) ve Kerkük Milletvekili Erşat Salihi, 14 Temmuz 1959 Kerkük Katliamı'nın yıldönümü vesilesiyle yaptığı konuşmada, Sincar'da bulunan Yezidilerin geçmişte terör örgütü PKK tarafından hedef alındığını, örgütün günümüzde yeni hedefinin Telafer'deki Türkmenler olduğunu belirtti. Salihi, uzun süredir farklı terör örgütleri ve 'silahlı mezhepsel milislerden' oluşan bazı grupların Telafer'deki Türkmen nüfus arasında kardeş kavgası yarattıklarını, böylece Telafer'i Türkmenlerden temizleyerek bölgenin demografik yapısının değiştirmeyi amaçladıklarını vurguladı.

Salihi, Telafer'den göç eden Türkmen nüfusa seslenerek Türkiye'de, Necef'te veya Kerbela'da ne kadar kalmış olursalar olsunlar ana yurtlarının Telafer olduğunu ve Telafer'e dönerek topraklarına sahip çıkmaları gerektiğini ifade etti.²⁸

Bedir Örgütü Kuzey Şubesi Sorumlusu Muhammed Mehdi Bayatlı, Peşmerge'nin Kerkük'e geri dönüşüyle ilgili görüşmelerin merkezi hükümet ile Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) arasındaki devam ettiğini açıkladı. Kerkük'te Peşmerge'nin dönüşüne karşı Türkmen ve Arap nüfusun itirazlarını iki temel sütunun oluşturduğunu aktaran Bayatlı; bölgede oluşacak güvenlik risklerinin ve olası dönüşün Anayasaya aykırılığının söz konusu iki sütunu oluşturduğunu ifade etti. Bayatlı, Kerkük'ün diğer vilayetler gibi merkezi hükümete bağlı olduğunu ve güvenliğinin de merkezi hükümete bağlı güçler tarafından sağlanması gerektiğinin altını çizdi.²⁹

Irak Parlamentosu eski Türkmen Milletvekili Fevzi Ekrem Terzi, Peşmerge'nin Kerkük'e dönüşü noktasında Irak Başbakanı Mustafa Kazımî'nin IKBY ile anlaştığı yönünde ortaya çıkan iddiaların endişe verici olduğunu bildirdi. Türkmenler ve Arapların onayı olmadan Peşmerge'nin Kerkük'e geri dönüşü konusunda Bağdat ile Erbil arasında yapılacak herhangi bir anlaşmanın reddedileceğini ve geçersiz olacağını söyleyen Terzi, anayasanın getirmiş olduğu tüm haklar ile olası bir anlaşmaya karşı duracaklarını belirtti.³⁰

• Güvenlik

Irak Terörle Mücadele Birimi, Kerkük'ün güneyinde terör örgütü IŞİD mensubu 6 teröristin yakalandığı açıkladı. Terörle Mücadele Birimi tarafından yapılan açıklamaya göre IŞİD karşıtı koalisyonun sağladığı destek ile düzenlenen operasyonda, Kerkük'ün güneyinde bulunan Çay Vadisi'nde 6 teröristin etkisiz hal getirildiği aktarıldı.³¹

Kerkük Polis Müdürlüğü Basın Sorumlusu Afrasyav Kamil, koronavirüs'e yakalanarak hayatını kaybetti. Irak İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklama ile Afrasyav Kamil'in Koronavirüs nedeniyle hayatını kaybettiği doğrulandı.³²

Irak Savunma Bakanlığından bir heyet, tartışmalı bölgelerde terör örgütü IŞİD'e karşı düzenlenecek ortak operasyonları masaya yatırmak üzere Erbil'e giderek Peşmerge Bakanlığından bir heyet ile geniş kapsamlı bir görüşme gerçekleştirdi. Görüşmede Peşmerge Bakanlığı tarafından, IŞİD'e karşı zayıf konumda olan tüm bölgelerde Peşmerge güçlerinin de operasyona katılması, ayrıca bu bölgelerde iki taraf arasında ortak koordinasyon merkezlerinin oluşturulması gerektiği vurgulandı. Görüşmede nihai bir karara varılmadığı ve konuya ilişkin müzakerelerin süreceği bildirildi.³³

• Sağlık & Sosyal Hayat

Irak Sağlık Bakanlığı, Kerkük'teki toplam Koronavirüs vaka sayısının 3178'e yükseldiğini açıkladı. Bugüne kadar salgın nedeniyle 166 kişinin hayatını kaybettiğini açıklayan Bakanlık, toplamda 1524 kişinin ise iyileştiğini bildirdi.³⁴

■ IKBY GÜNDEMİ

• Siyaset:

IKBY Parlamentosu'nda bulunan Kürdistan İslami Cemaati Partisi Milletvekili Soran Omar istifa etti. IKBY Parlamentosu'ndaki milletvekillerinin halkın çıkarlarından ziyade kendi çıkarlarını gözettiğini belirterek istifa eden Soran Omar'ın milletvekili dokunulmazlığı, Başbakan Mesrur Barzani'nin şirket ve banka sahibi olduğuna yönelik yolsuzluk iddialarını gündeme getirmesinin ardından 7 Mayıs 2020 tarihinde kaldırılmıştı.³⁵ IKBY Parlamentosu'ndaki en etkili muhalif milletvekillerinden biri sayılan Soran Omar, Irak Cumhurbaşkanı Berham Salih'e danışmanlık yapacağı yönündeki iddiaların asılsız olduğunu ifade etti.³⁶

KDP ile KYB arasındaki mevcut sorunların diyalog yoluyla çözülmesi için sürdürülen siyasi girişimler devam etmesine rağmen IKBY'nin en büyük iki siyasi partisinin ne zaman ve nerede bir araya geleceği halen belirsizliğini korumaktadır. İki partinin bir araya geldiği takdirde KDP ile KYB arasındaki stratejik anlaşmanın, Erbil ile Bağdat ilişkilerinin, kovid-19

salgınının ve IKBY'nin mali krizinin masaya yatırılması beklenmektedir.³⁷ Bölgedeki çeşitli sıkıntılara rağmen yaklaşık yedi aydır rağmen bir araya gelmeyen KDP ile KYB arasındaki anlaşmazlıkların, bölgedeki gerilimleri daha da arttırdığı öne sürülmektedir.

• Ekonomi:

Irak'ın sınır kapılarında yeniden devlet kontrolünü sağlamak için Irak Başbakanı Mustafa Kazımi'nin başlattığı girişime IKBY'deki muhalefet partilerinden destek açıklamaları geldi. IKBY sınır kapılarında elde edilen gelirlerin yolsuzluğa kurban gittiğini savunan bazı IKBY muhalefet partileri, Bağdat'ın sınır kapılarında devlet kontrolünü tahsis etmesiyle birlikte sınır kapılarındaki gelirlerin erimesinin engelleneceği ve bu durumdan hem Irak'ın hem de IKBY'nin kazançlı çıkacağını öne sürmektedir.³⁸

Taraflar arasındaki anlaşmazlıklar nedeniyle Erbil ile Bağdat arasında yeni bir mali anlaşma imzalanması için devam eden müzakerelerde henüz bir gelişme kaydedilmediği belirtilmektedir.³⁹

• Güvenlik:

IKBY Hükûmeti Bağdat Temsilcisi Faris İsa, Kuzey Irak'taki PKK varlığı nedeniyle IKBY'nin fazlaca zarar gördüğünü belirterek IKBY'nin, Bağdat ile Ankara arasında uzlaşmaya varılmasını desteklediği açıkladı.⁴⁰

• Sosyal Hayat:

IKBY'de tespit edilen toplam yeni tip koronavirüs vaka sayısı 10 bin 453'e yükselirken, virüs nedeniyle hayatını kaybeden kişi sayısının 391'e, virüsü yenerek sağlığına kavuşan kişi sayısının ise 5687'ye ulaştığı bildirildi.⁴¹

IKBY'deki en önemli İslam din bilginlerinden biri olarak sayılan ve Kürdistan İslami Birlik Partisi üyelerinden Molla Cemil Şavesi'nin vefat ettiği öğrenildi.⁴²

■ KÖRFEZ GÜNDEMİ

• Suudi Arabistan:

Hamas tarafından Suudi Arabistan'ın "el-Arabiye" televizyonunun Filistin halkının direnişini hedef alarak "yanıltıcı ve çarpıtılmış" bir kampanya yürüttüğü belirtildi.

Hafta içerisinde, özellikle ülkesi Suudi Arabistan ve Muhammed bin Selman hakkında görüşleri Washington Post gazetesinde yayınlanan Cemal Kaşıkçı'nın korkunç bir şekilde öldürülmesi sırasında Suudi Arabistan'ın Türkiye Büyükelçisi olarak görev yapan Velid bin Abdülkerim el-Hireyci, krallığın dışişleri bakan yardımcısı olarak atandı.

Son olarak, Suudi otomobil şirketi Universal Motors Agencies Company (UMA) Twitter hesabından paylaştığı Sultanahmet Camisi fotoğrafı mesajını Suudilerden gelen tepkiler üzerine silerek bir özür mesajı yayımladı. Paylaşımında Sultanahmet Camisi'ne ait fotoğraf ile birlikte Maide suresinin "Bugün size dininizi kemale erdirdim. Üzerinize olan nimetimi tamamladım. Ve sizin için din olarak İslam'a razı oldum" mealindeki 3. ayetini içeren mesaj yer almaktaydı. Paylaşımın kasıtlı olarak yapılmadığının altını çizen şirket, özür mesajında "Allah krallığımızı, Hadimul Haremeyn eş-Şerifeyn olan kralımız Selman bin Abdulaziz ve Veliht Prens Muhammed bin Selman'ı korusun" ifadelerine yer verdi.

• Birleşik Arap Emirlikleri:

Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) 'Umut' adı verilen uydusunu Japonya'dan fırlattı. Tanegaşima Uzay Merkezinden H-2A roketiyle gönderilen uydunun 200 gün içinde Mars'a ulaşacağı ifade edildi.⁴³ Esasen, uydunun 15 Temmuz günü Japonya'da fırlatılması planlanırken, hava koşulları sebebiyle ertelenmişti. Eğer uydu başarılı bir şekilde hedefine ulaşırsa BAE, Mars'a uydu gönderen ilk Arap ülkesi olma unvanına sahip olacak.

Fransa'da, insan hakları ihlalleri çerçevesinde Yemen'de yaşanan katliamlara ortaklık ettiği ileri sürülerek Abu Dabi Veliht Prensi Muhammed bin Zayid el-Nahyan hakkında soruşturma başlatıldı. Soruşturmanın Fransa'daki 6 Yemenli tarafından yapılan şikâyetin akabinde "Yemen'deki cezaevlerinde katliama ortak olduğu" gerekçesiyle Ekim 2019 tarihinde açıldığı ifade edildi. Veliht Prens, ihlallere neden olan eylemlerin emrini vermekle suçlanıyor.⁴⁴

Son olarak, Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov ile BAE Dışişleri Bakanı Şeyh Abdullah bin Zayid el-Nahyan arasında bir görüşme gerçekleşti. İkili görüşmede Ortadoğu ve Kuzey Afrika'daki durumlar görüşülürken, Libya ve diğer sıcak bölgelerdeki meselelerde siyasi çözümün sağlanması ve çatışmaların ivedi şekilde durdurulmasına ilişkin olarak da ortak görüş paylaşıldı.⁴⁵

• Yemen:

Yemen'de Kızıldeniz kıyılarında bulunan Ras-Issa petrol terminalinde yaklaşık 5 yıl önce karaya oturmuş olan ve 1,1 milyon varil petrol taşıyan tanker çevresel bir tehdit olmaya devam ederken, Husi milisler Birleşmiş Milletler (BM)'den bir ekibin durumu kontrol etmek için tankere çıkmasına müsaade etti. Yapılan araştırmalar sonucunda tankerin sızıntı riski taşıdığını belirten yetkililer, önlem alınmazsa oluşabilecek felaketin 1989 yılında Alaska'da yaşanan Exxon Valdez olayından 4 kat daha tehlikeli olduğunu belirtti.⁴⁶ Öte yandan BM Yemen Özel Temsilcisi Martin Griffiths'in 30 Haziran tarihinde Yemen merkezi hükümetine sunmuş olduğu barış teklifi taslağının Merkezi Hükümet yetkilileri tarafından kabul edilmediği açıklandı. Merkezi Hükümet sözcüsü yaptığı açıklamada sunulan taslağın hükümetin egemenlik haklarına aykırı olduğu ve özel temsilcinin görev alanını aştığı ifadelerinde bulundu.⁴⁷

Husi milisler de uluslararası topluma bir çağrıda bulunarak Suudi Arabistan öncülüğündeki Arap Koalisyonu ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin Yemen'de işlediği suçların araştırılması için uluslararası bağımsız bir komisyon kurulmasını talep etti.⁴⁸ Ek olarak, Husi milisler kontrol altında tuttıkları ve başkent Sanaa ile Marib vilayetini birbirine bağlayan yolun sivillerin ve ticari malların geçişlerine açtıklarını duyurdu.⁴⁹

Diğer taraftan Yemen'de çatışmalar bu hafta boyunca da devam etti. Suudiler öncülüğündeki Arap koalisyonu tarafından el-Cevf vilayetini hedef alan hava saldırıları gerçekleştirildi. Yapılan açıklamalarda içlerinde 2 kadın ve 2 çocuğun da yer aldığı en az 7 sivilin hayatını kaybettiği ifade edildi.⁵⁰ Çatışmalar Hudeyde vilayetinde de devam etti. Merkezi hükümete bağlı güçler tarafından yapılan açıklamada 24 Husi milisin buradaki çatışmalarda öldürüldüğü bilgisi paylaşıldı.⁵¹ Buna karşılık Husi milisler de Suudi Arabistan sınır kentlerinde askeri mevzilere ve Jizan vilayetindeki petrol tesisine yönelik insansız hava araçlarıyla saldırılarda bulduklarını açıkladı. Suudi Arabistan resmi ajansından ise iki balistik füzesi ile patlayıcı yüklü 6 insansız hava aracının havada imha edildiklerini duyurdu.⁵²

Yemen'de Abductees Mothers Association adlı bir insan hakları örgütü bir bildiriye bulunarak Husi milislerin son 2 yıl içerisinde 157 kadını haksız yere hapsedtiklerini duyurdu.⁵³ Yemen'de koronavirüs salgınıyla mücadele kapsamında koruyucu ekipman eksikliği büyük bir sorun olmaya devam ederken, Yemen'deki sağlık çalışanlarının virüse yakalanma riskinden dolayı işlerini bıraktıkları haberlere yansdı.⁵⁴

• Katar:

Katar Kalkınma Fonu (QFFD) tarafından Türkiye ve Ürdün'deki Suriyeli sığınmacılara ve dezavantajlı gruplara 10 milyon dolar yardım yapılacağı ifade edildi.⁵⁵ Katar geçtiğimiz haftalarda da Avrupa Birliği (AB) ile BM'nin düzenlediği "Suriye'nin ve Bölgenin Geleceğinin Desteklenmesi Konferansı" kapsamında Suriye halkına 100 milyon dolar destekte bulunacağını açıklamıştı.

Katar'a bir ziyaret gerçekleştiren Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, Katar Emiri Şeyh Tamim bin Hamed es-Sani tarafından kabul edildi. Ziyarete ikili ve bölgesel konularda görüş alışverişinde bulunuldu.⁵⁶ Ay başında ise Katar Emiri es-Sani, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'la Katar'ın başkenti Doha'da bir araya gelmişti.

Hafta içinde, BM yargı organı Uluslararası Adalet Divanı (UAD) tarafından 2017 ve 2018 yıllarında Katar'a uygulanan hava yolu blokajına ilişkin davada Bahreyn, Mısır, Suudi Arabistan ve BAE'nin "yargı yetkisi" itirazlarını oy birliğiyle reddedildi.⁵⁷ Katar ise söz konusu kararı memnuniyetle karşıladı.⁵⁸ Kararda adı geçen 4 ülkeye karşı 21 Aralık 2017, 3 Ocak, 14 ve 25 Şubat ile 4 Mart 2018 tarihlerinde hava sahasını ihlal ettikleri gerekçesiyle Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'ne (ICAO) başvuran Katar, Bahreyn'i de iki kez hava sahası ihlali yaptığı ge-

rekçesiyle BM'ye şikâyet etmişti. Akabinde BAE ise Katar tarafından 5 yolcu uçağının taciz edildiğini iddia etmişti.

Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA), 2022 Dünya Kupası maçlarının kışın oynanacağını açıkladı. Katar'da düzenlenecek olan 2022 Dünya Kupası'nın 21 Kasım-18 Aralık tarihleri arasında gerçekleşeceği açıklandı.⁵⁹ Buna göre, turnuva tarihinde ilk kez maçlar kışın oynanacak.

• Kuveyt:

Kuveyt hükümeti, BM İnsan Hakları Konseyi'nin İsrail'e karşı harekete geçmesinin gerektiğini çünkü İsrail'in Filistinlilerin insan haklarını ihlal etmeye devam ettiklerini, İsrail'in ise hesap vermesi gerektiğini belirtti.⁶⁰ Kuveyt'in Almanya Büyükelçisi Necib el-Bedir, Alman hükümeti ile bir görüşme gerçekleştirdi. Almanya'nın gelecek 6 ayda başkanlık yapacağı AB'nin koronavirüs, Brexit gibi sorunlarla baş edeceği belirtilirken Almanya gibi güçlü bir ekonominin AB'ye başkanlık yapacak olmasının umut verici olduğu söylendi. Kuveyt ve Almanya arasındaki ticaretin ve yatırım artırılması, iki ülke arasındaki ilişkilerin daha da gelişmesi görüşülen konular arasındaydı.⁶¹ Kuveyt Dışişleri Bakanı Şeyh Dr. Ahmed Nasır Muhammed es-Sabah, İran Dışişleri Bakanı Cevad Zarif ile video konferans yoluyla görüştü. Görüşmede bölgesel ve uluslararası gündem hakkında konuşulduğu belirtildi.⁶² Kuveyt Başbakanı Şeyh Sabah Halid el-Hamad es-Sabah, ABD askerî delegesini makamında ağırladı. Kuveyt ve ABD arasındaki güçlü stratejik ilişkinin güçlendirilmesine ve bölgesel sorunların uluslararası alanda çözüme kavuşmasına dair konuşuldu.⁶³ Kuveyt Başbakanı ve Dışişleri Bakanı ile Lübnan İç Güvenlik Başkanı Tümgeneral Abbas İbrahim ve heyeti görüşme gerçekleştirdi.⁶⁴ İbrahim, ekonomik krizi atlatabilmek için ihtiyaç duydukları petrolün hepsini Kuveyt'ten ithalat etmek ve bunu direkt devletler arasında şirketleri karıştırmadan yapmak istediklerini açıkladı. Ancak Kuveyt Hükümeti herhangi bir açıklamada bulunmadı.⁶⁵

Son olarak, Kuveyt Emiri Sabah el-Ahmed el-Cabir es-Sabah'ın hafta sonu hastaneye kaldırıldı. Emir'in bazı görevlerini ise geçici olarak Veliht Prens Nevaf el-Ahmed el-Cabir es-Sabah'a devredildiği ifade edildi.⁶⁶

• Umman:

Umman Haber Ajansı tarafından yapılan habere göre Ulusal İstatistik ve Bilgi Merkezi, hükümetin pandemi sürecindeki politikalarından halkın memnun olup olmadığına dair bir anket yaptı ve bunun sonucunda %95 oranında halkın memnun olduğunu ortaya çıkırdı.⁶⁷

Umman hükümeti, Hindistan'da olup Umman'da çalışma izni olan insanların şirketler ya da aile üyeleri vasıtasıyla ülkeye giriş izni alabileceklerini duyurdu.⁶⁸ Ayrıca, Umman hükümeti, Hindistan'da olup Umman'da çalışma izni olan insanların şirketler ya da aile üyeleri vasıtasıyla ülkeye giriş izni alabileceklerini duyurdu.⁶⁹

• Bahreyn:

Bahreyn’de 2014 yılında düzenlenen bir saldırıyla iki polis memurunu öldürmek ve patlayıcı cihazla başka kişileri de öldürmeye teşebbüs etmek suçlarından yargılanan iki kişinin idam cezaları bu hafta Yargıtay tarafından onandı.⁷⁰ Bu yargılama daha önce İngiltere’de de gündem olmuştu ve İngiltere tarafından bir açıklama yapılarak ölüm cezalarının onanması halinde İngiltere’nin bu duruma tepki göstereceği ifade edilmişti.⁷¹ Öte yandan basına yansıyan bazı haberlerde bu iki kişinin ifadelerinin işkence altında alındığına dair ifadeler yer aldı.⁷²

Hafta içinde, koronavirüs salgınının ekonomik etkileriyle mücadele kapsamında Kral İsa el-Halife bir kraliyet kararnamesi yayınlarak 2020 yılı bütçesine 470 milyon dolarlık bir eklenti yapılmasını onayladı.⁷³ Ayrıca, salgın ile mücadelede alınan önlemler de devam etmektedir. İslami işler yüksek konseyi bir açıklama yaparak camilerde toplu şekilde ibadet edilmesi yasağının uzatıldığını bildirdi.⁷⁴

■ KUZAY AFRIKA GÜNDEMİ**• Libya Gündemi**

UMH’ye ait Libya Ordusu, Sirte şehrinin batısına (Tavurga şehri) yaklaşık 250 adet askeri araçtan oluşan sevkiyat gerçekleştirdi. Cufra’da yaşanması muhtemel sıcak çatışma için gerçekleştirilen bu sevkiyat, ülkenin doğusunu gayrimeşru silahlı güçlerin lideri Halife Hafter milislerinden kurtarılması amacıyla başlatılan “Zafer Yolları” harekâtı kapsamında yapıldı.⁷⁵

Tobruk Temsilciler Meclisi Başkanı Akile Salih; Mısır’a askeri müdahale izni çağrısında bulundu. Sirte ve Cufra’ya yönelik yapılacak herhangi bir operasyonu asla kabul etmeyeceklerini bildiren darbeci Sisi yönetimi, Tobruk Temsilciler Meclisi’nin çağrısı ile olası bir Sirte/Cufra askeri müdahalesinde misli ile karşılık vereceklerini ilan etti. Tobruk Temsilciler meclisinin yalnızca 35 üyesi bulunmakta ve bu irade beyanı çok kısıtlı bir Libya halkını temsil etmektedir.⁷⁶

15 Temmuz’da İstanbul’dan kalkan bir C130 kargo uçağı ilk kez direkt olarak El Vatiyye üssüne iniş gerçekleştirdi. Bu üssün hava savunma sistemlerinin güçlendirilmesi neticesinde daha aktif kullanıma başlanmış ve hafta içerisinde 4 farklı uçuşu daha ifa edildi.⁷⁷

Millî Savunma Bakanlığı, yerli ve milli robot TMR 2’nin (Kutlu) Trablus’ta el yapımı patlayıcı ve mühimmatların imha çalışmalarında etkin şekilde kullanıldığını ve bunun yanı sıra hava savunmasında önemli bir sistem olan 40 km menzilli “Sakarya ÇNRA” da bölgeye sevk edildi.⁷⁸

18 Temmuz'da Almanya Başbakanı Angela Merkel, Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ve İtalya Başbakanı Guiseppe Conte, Brüksel'de Libya konusunu görüşerek, ülkede çatışmaların durması ve yabancı ülkelerin de BM silah ambargosu kararına uymaları çağrısında bulundu. Silah ambargosuna uymayan dış güçlere yaptırım konusunu ele almaktan çekinmeyeceklerini, bunun için AB Dış İlişkiler Yüksek Komiseri Josep Borrell'in getireceği öneriyi beklediklerini de zirve neticesinde bildirildi.⁷⁹

• Tunus Gündemi

Tunus Meclis Başkanı Gannuşi'nin yolsuzluk soruşturması kapsamında oluşturulan bir komisyonu Başbakan Fahfah'a yönelik yolsuzluk iddialarını araştırmak üzere görevlendirdi. Bunun üzerine Cumhurbaşkanı Said, Başbakan Fahfah, Meclis Başkanı ve Nahda Hareketi lideri Raşid el-Gannuşi ile Tunus Genel İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Nureddin et-Tabbubi'yi Kartaca Sarayı'nda kabul etti. Görüşme sırasında Cumhurbaşkanı Said'in Başbakan Fahfah'ın istifa dilekçesini teslim aldığı bildirildi.⁸⁰ Eski Başbakan Fahfah, istifa etmeden önce tüm Nahdalı Bakanları görevden almış ve yürütmeyi işlemez bir hale getirmiştir. Bunun üzerine Tunus parlamentosundaki küçük grupların milletvekilleri, Meclis Başkanı Raşid el-Gannuşi ve çoğunluğu elinde tutan Nahda Hareketi Partisi'nden güvenoyunun çekilmesi yönünde de dilekçe verdiklerini beyan ettiler.⁸¹ Libyalı bir gencin protestolarda öldürülmesi üzerine başlayan Tatavin protestolarında göstericiler geçtiğimiz hafta petrol pompalama istasyonunu kapattılar. Tunus'un güneydoğusundaki Tatavin vilayetinde hükümetin 2017'de imzaladığı anlaşmayı yerine getirmemesini protesto eden göstericiler ile ordu karşı karşıya gelmişlerdir. Bölge halkına istihdam sağlanması talebiyle ve hükümetin talepleri karşılamamasını protesto için düzenlenen gösterilerde küçük çaplı arbedeler yaşandığı aktarıldı.⁸²

• Cezayir Gündemi

Yolsuzluk davalarından ötürü tutuklu bulunan ve eski Cumhurbaşkanı Buteflika'nın yakın adamlarından olan Musa Benhamadi koronavirüs kaynaklı olarak hayatını kaybetti. Cezayir'de koronavirüse yakalanan toplam 22.000 kişiye ulaşmış ve hayatını kaybeden kişi sayısı ise 1000'i geçtiği ilan edildi.⁸³ Tebbun geçtiğimiz hafta bir Fransız gazetesine "Siyasi parti kurmama sözü verdim. Ancak başkanlık programımı uygulayabilmek için halk tabanına ihtiyacım var. Prensipte olarak bir dönemliğine seçildim ve bu dönemin sonunda toplumsal ve ekonomik sorunların kısmen çözüldüğü barışçıl koşullara ulaşmayı umuyorum. Geçiş süreci şu anda isimsiz. Yeniden adaylığı düşünebilmem için diğer koşullar sağlanmalıdır" açıklamalarında bulundu.⁸⁴ Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Maria Zakharova Cezayir Dışişleri Bakanı Sabri Boukadoum'un 22 Temmuz'da resmi bir ziyaret gerçekleştireceğini açıkladı. Rusya ve Cezayir'in 2001 yılında ortak çalışmaların uzun vadeli hedeflerini belirleyen Stratejik

Ortaklık Bildirgesi'ni imzaladıklarını da basın toplantısında hatırlatan Rus sözcü; "Yirmi yılda iş birliğimizin temelini önemli ölçüde genişletmeyi başardık. Ekonomik, askeri-teknik, araştırma ve insani alanlarda karşılıklı olarak yararlı bağlar geliştiriyoruz ve 2019'da iki devlet arasındaki ciro 3,4 milyar dolara ulaştı" açıklamalarında bulundu. Özellikle Libya krizinde alternatif bir çözüm yolu yaratmak isteyen Cezayir'in bu girişimi önemli olarak gözlemlenmektedir. Akile Salih'in; Hafter'e oranla daha kabul edilebilir bir siyasi aktör olarak parlatılmaya başlanması ve 2 hafta önceki Akile Salih'in Cezayir ziyareti; Rus ve Cezayirli temsilcilerin görüşmesinde şüphesiz konuşulan konular arasında olacaktır.⁸⁵

• Fas Gündemi

Fas Kraliyet Sarayı, Kral 6. Muhammed'in tahta çıkışının 21'nci yıl dönümü kutlamalarını Covid-19 salgınına önlemek amacıyla erteleme kararı aldı. Açıklamada, söz konusu kutlamaların yanı sıra ayrıca çeşitli okullardan ve askeri ve sivil enstitülerinden yeni mezun subaylar için mezuniyet töreni, Krala Bağlılık Töreni, Kraliyet Muhafızları Geçit Töreni ile gösterilerin de ertelendiği belirtildi.⁸⁶ Fas Genel Hazinesi'nin yapmış olduğu açıklamaya göre Haziran 2020'nin sonunda bütçe 3 milyar dolarlık bir açık vermiştir. Turizm sezonundan pandemiden kaynaklı olarak yeterince gelir kazanamayan Fas ekonomisinin dış borca ihtiyacı ortaya çıktığı bildirildi.⁸⁷ Fas ile Birleşik Krallık arasında Haziran ayında bir ortaklık anlaşması imzalanmıştır. Büyükelçi Reilly'nin Rabat'taki görevi sırasında üstleneceği projeler ve ticaret ve turizm açısından Fas-İngiltere ilişkisine genel bakışı yansıtan bir röportaj gerçekleştirildi. Ortaklık Anlaşması'nın esasları, KOVİD-19 kısıtlamaları ve turizm, temiz enerji, Cebelitarık ve eğitim üzerindeki etkileri hakkındaki İngiltere ile izlenecek gelecek senaryoları Fas televizyonundan kamuoyuna aktarıldı.⁸⁸ Fas Temsilciler Meclisi Dışişleri, Savunma ve Sınırlar Komitesi bir silah endüstrisinin kurulmasına yönelik yasa tasarısını kabul etmiştir. Yasa, Fas'ta silah ve mühimmat üreten gelecekteki işletmelerin Fas veya çoğunlukla Fas sermayesine sahip olma zorunluluğunu da beraberinde getirerek sanayinin milliliği esasına dayanmaktadır.⁸⁹

■ ENERJİ GÜNDEMİ

• Ortadoğu

BM, Yemen sahiline demirlenmiş 1,1 milyon varil ham petrol yüklü tankerden petrol sızıntısının önlenmesi için zamanın azaldığını söyledi. Beş yıldan fazla bir süredir bakımı yapılmayan gemide gerçekleşecek sızıntının, ekosistemleri ve bölgedeki geçim kaynaklarına zarar vereceği bildirildi. Geminin demirlediği bölge Husi güçleri, BM temsilcilerinin gemiye girmesine izin vermeden önce, Yemen'deki iç savaşla ilgili görüşme talep ediyorlar. Gemide bir sızıntı meydana gelirse, 1989'da Alaska'daki Exxon Valdez felaketinden dört kat daha büyük olabileceği bildirildi.⁹⁰

Yemen’de Husiler, pazartesi günü yaptığı açıklamada, Suudi Arabistan’a ait uçak ve füzeler ile Suudi Arabistan’ın güneyindeki Jizan’da bir sanayi bölgesinde büyük bir petrol tesisine saldırı gerçekleştirdiğini söyledi.⁹¹

İtalya, Libya’nın ulusal petrol şirketi (NOC)’un, Libya’nın maliyesinde önemli hasara neden olan ve Libya halkının insani koşullarını ağırlaştıran tüm petrol terminallerindeki ihracatın engellemesi durumunun kaldırdığını bildirmesini memnuniyetle karşıladı. İtalya, Libya halkının menfaati için ülkenin kaynaklarının adil ve şeffaf bir şekilde dağıtılması hedefine yönelik Libya’nın çabalarını ve UNSMIL misyonunu desteklemeye devam edeceğini bildirdi.⁹²

Libya çöllerinde yenilenebilir kaynaklardan elektrik üretmek ve daha sonra İtalya’ya taşımak için İtalyan enerji devi Eni, İtalya ve Afrika’yı bağlamak için bir elektrik kablosu inşa etmek üzere İtalyan güç şebekesi operatörü Terna ile bir proje üzerinde çalışıyor.⁹³

NOC, Birleşik Arap Emirlikleri’nin doğu merkezli isyancı güçlerin ilk kez ham petrol ihracatını sürdürme ve ülkenin petrol endüstrisine yeniden abluka uygulaması yönündeki son çabalarını engelleme kararının arkasında olduğunu söyledi. Ancak sadece bir gün sonra Hafta’ın güçleri müzakerelerden geri çekildi. NOC, Birleşik Arap Emirlikleri tarafından üretimi durdurma talimatlarının verildiğini belirtti.⁹⁴

Birleşik Arap Emirlikleri, Libya’nın petrol üretiminin mümkün olan en kısa sürede geri dönmesini istediğini bildirdi, ancak petrol gelirlerin dağılımının daha fazla çatışmaya yol açmasını önlemek için önlemlerin alınması gerektiğini bildirdi.⁹⁵ Ayrıca, NOC Körfez devletinin Libya’nın iç savaşında petrol ihracatını bloke etmek için karşı güçleri desteklediği yönündeki talimatlarını gözden geçirmeli açıklamasında bulundu.⁹⁶

BAE, Barakah nükleer santralının bir biriminin daha yapımını tamamladı. Bir sonraki aşamaya geçmeden önce, BAE’nin nükleer regülatöründen bir çalışma ruhsatı sağlaması, nükleer yakıtın yüklenmesi ve montajına başlamak için onay alma süreçlerini tamamlaması gerekiyor.⁹⁷

BAE’nin Fujairah petrol ticareti ve “bunkering” merkezinde rafine edilmiş petrol ürünleri stokları üst üste üçüncü haftadır düşüşte. Benzin ve hafif distile ürünler yüzde 13’lük bir düşüş yaşadı. Fujairah Petrol Sanayi Bölgesi FOIZ’da toplam stoklar Temmuz’da 26.886 milyon varile düştü ve haftalık %1,7 düşüş gerçekleşti.⁹⁸

Saudi Aramco, Asya’daki en az dört alıcıya tedarik edeceği Ağustos yüklemeli Arap Ağır ham petrolünün hacmini azalttı.⁹⁹

Temmuz’da açıklanan resmi rakamlara göre, Irak’ın özerk Kürt bölgesinden çıktılar da dahil olmak üzere Irak’ın petrol üretimi haziran ayında %9 düştü, ancak OPEC+ kesintilerinde

kabul ettiği miktarın üzerinde kaldı. Devlet petrol pazarlamacısı SOMO, haziran ayı üretiminin Mayıs ayında ortalama 3.698 milyon varile kıyasla 4.068 milyon varile ulaştığını söyledi. Mayıs ayında başlayan OPEC+ kesintilerinde üretimi 3.592 milyon varil ile sınırlamayı kabul etmişti.¹⁰⁰

Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) Erbil Khabat elektrik üretim istasyonunda resmi olarak faaliyete geçtiğini duyurdu. Elektrik istasyonu, bölgedeki talebin onda biri olan 300 megawatt üretme kapasitesine sahip. İstasyonun, 564 milyon dolara mal olan projenin IKBY Elektrik Bakanlığı, Kore Ulusal Petrol Şirketi (KNOC) ve Posco Mühendislik ve İnşaat Şirketi tarafından ortaklaşa kurulduğu belirtildi.¹⁰¹

Suudi ARAMCO Hint enerji/petrokimya devi, Reliance Industries'in petrol-kimyasal sektördeki %20 hissesini satın alma planının enerji piyasasındaki öngörülemez koşullar nedeniyle askıya alındığını söyledi. Dünyanın en büyük rafineri kompleksinin işletmecisi Reliance, geçen yıl şirketin borçlarını azaltma çabalarının bir parçası olarak ARAMCO ile 15 milyar dolarlık bir anlaşma yaptığını açıklamıştı. Suudi ARAMCO ile anlaşmanın tamamlanması için yeni bir zaman çizelgesi vermedi. Suudi ARAMCO'nun 2020 yılına kadar gerçekleştireceği anlaşmayla birlikte borsa da dahil olmak üzere 75 milyar dolarlık petrol-kimyasal işinde %20 hisseye sahip olacağını açıkladı.¹⁰²

Suudi ARAMCO'nun rekabet gücünü arttırmak ve dünyanın önde gelen entegre enerji ve kimyasallar şirketi olma vizyonunu desteklemek üzere yeniden yapılanacak. ARAMCO, Hidrokarbon değer zinciri boyunca entegrasyonu desteklemek, geliştirmek ve şirketin finansal performansını küresel büyüme içerisinde daha iyi konumlandırmak "downstream" yapılanmasını yeniden düzenleneceğini duyurdu. Yıl sonuna kadar gerçekleşmesi beklenen yeniden yapılanma, ARAMCO'nun güvenlik, sürdürülebilirlik, verimlilik ve güvenilirlik konularında sektör liderliğini daha da güçlendirmesi bekleniyor.¹⁰³

Lübnan İç Güvenlik Sorumlusunun yaptığı açıklamalarda, Lübnan'ın ekonomik ve mali krizle baş etmesine yardımcı olmak için Kuveyt'ten yakıt almak için görüşmek istediğini söyledi. Kuveyt gazetesi Al Rai'ye, Kuveyt'in, Lübnan krizini hafifletmeye yardımcı olabilecek fikirleri ve alanların bu hafta içinde görüşmelerini bildirdi.¹⁰⁴

Mısır Petrol bakanlığından yapılan açıklamada, Salı günü Mısır'ın Shuqair-Mostorod ham petrol boru hattında çıkan bir yangının kontrol altına alındığı belirtildi. Çıkan yangının boru hattında kırık oluşmasından kaynaklandığını belirtti. Ayrıca, Mısır Sağlık Bakanlığı 17 kişinin olaydan dolayı yaşamını yitirdiğini bildirdi.¹⁰⁵

KAYNAKÇA

- 1 <https://tass.com/politics/1178089>
- 2 http://www.xinhuanet.com/english/2020-07/16/c_139218189.htm
- 3 <https://syrianobserver.com/EN/news/59169/new-national-coalition-leadership-consecrates-consensus-renews-criticism.html>
- 4 <https://news.cgtn.com/news/2020-07-18/Syria-ready-for-parliamentary-elections-amid-economic-challenges-SevKeE8Pjq/index.html>
- 5 <https://www.middleeastmonitor.com/20200715-syria-regime-arrests-15-army-officers-loyal-to-rami-makhlouf/>
- 6 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/suriyede-teror-orgutu-ypg-pkk-nin-egitim-dayatmasina-bolge-halkindan-tepki-/1909574>
- 7 <https://www.hurriyetdailynews.com/turkish-intelligence-rescues-5-moldovan-nationals-from-ypg-in-n-syria-156644>
- 8 <https://www.trtworld.com/turkey/ied-attack-targets-turkey-russia-joint-patrol-in-syria-s-idlib-38118>
- 9 <https://www.vox.com/2020/7/16/21322665/syria-idlib-coronavirus-humanitarian-nightmare>
- 10 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/1-killed-11-injured-in-northern-syria-airstrikes/1912058>
- 11 <https://www.rudaw.net/turkish/middleeast/iraq/190720201>
- 12 <https://turkish.aawsat.com/home/article/2399051/kazimiden-irak'in-bölgede-barışın-sağlanmasındaki-dengeli-rolüne-vurgu>
- 13 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irak-basbakani-kazimi-secim-tarihini-yakinda-aciklayacagim/1911899>
- 14 <https://www.kurdistan24.net/tr/news/64cb35a0-961c-47f6-8d67-5bba106870a5>
- 15 <https://www.kurdistan24.net/tr/news/082ebeb2-ba1-430a-9e26-e44a9ed35aae>
- 16 <https://www.rudaw.net/english/middleeast/iraq/190720201>
- 17 <https://www.kurdistan24.net/tr/news/7ffa5746-2807-4b00-a19c-039df0afafdf>
- 18 <https://www.kurdistan24.net/tr/news/2942b154-b85e-4931-9a53-0435c2122f5a>
- 19 <https://turkish.aawsat.com/home/article/2397461/bağdat'ta-düzenlenen-saldırıda-59-tugay-komutanı-öldü>
- 20 <https://www.middleeastmonitor.com/20200717-uk-forces-withdraw-from-iraqs-taji-base/>
- 21 <https://www.kurdistan24.net/tr/news/64cb35a0-961c-47f6-8d67-5bba106870a5>
- 22 <https://www.middleeastmonitor.com/20200718-gcc-renews-support-for-project-to-link-power-grids-with-iraq/>
- 23 <https://www.haberler.com/iran-disisleri-bakani-zarif-irak-la-yeni-13433151-haberi/>

- 24 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irakta-kovid-19-nedeniyle-son-24-saatte-90-kisi-hayatini-kaybetti/1915712>
- 25 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irakta-kovid-19-nedeniyle-kapatilan-havalimanlari-ve-alisveris-merkezleri-aciliyor/1912951>
- 26 <https://www.kurdistan24.net/tr/news/a47759de-b14d-4180-88a6-ad8f83f5954f>
- 27 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/irakta-5-bin-700-ezidi-6-yil-sonra-sincara-dondu-/1911114>
- 28 <https://www.facebook.com/arshedalsalihi/videos/646783702597922/>
- 29 <https://www.almaalomah.com/2020/07/12/484469/>
- 30 <http://www.margilnews.com/%d9%82%d9%8a%d8%a7%d8%af%d9%8a-%d8%aa%d8%b1%d9%83%d9%85%d8%a7%d9%86%d9%8a-%d8%a7%d8%aa%d9%81%d8%a7%d9%82-%d8%a7%d9%84%d9%83%d8%a7%d8%b8%d9%85%d9%8a-%d8%b9%d9%84%d9%89-%d8%a5%d8%b9%d8%a7%d8%af%d8%a9-3/>
- 31 <https://nrttv.com/En/News.aspx?id=22531&MapID=2>
- 32 <https://ninanews.com/Website/News/Details?Key=843341>
- 33 <https://twitter.com/GoranShakhawan/status/1285107571381198848?s=20>
- 34 http://www.turkmenelihaber.net/turkmeneli/item/18124-kerkuk-te-son-24-saatte-11-kisi-daha-koronavirus-nedeniyle-hayatini-kaybetti.html?fbclid=IwAR00cloYJxSjU4UqhLjG_U5_64Bdxc1AjdJfG3hI3AJ830PW5WokpR1kF8
- 35 <https://www.esta.krd/news.aspx?id=7659&mapid=1>
- 36 <http://skurd.net/2020/07/15/>
- 37 <https://www.esta.krd/news.aspx?id=7629&mapid=1>
- 38 <http://skurd.net/2020/07/16/>
- 39 <http://skurd.net/2020/07/16>
- 40 <https://rwmal.net/>
- 41 <https://www.kurdistan24.net/so/default>
- 42 <https://www.rudaw.net/sorani/kurdistan/170720208>
- 43 <https://www.nationalgeographic.com/science/2020/07/uae-mars-mission-hope-aims-inspire-new-generation-space-scientists/>
- 44 <https://tr.euronews.com/2020/07/17/fransa-da-abu-dabi-veliaht-prensi-muhammed-bin-zayid-hakk-nda-sorusturma>
- 45 <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/rusya-ve-bae-disisleri-bakanlari-orta-dogu-ve-kuzey-afrikayi-gorustu/1914246>

- 46 [https://www.reuters.com/article/us-yemen-security-tanker/tanker-off-yemen-risks-spilling-four-times-as-much-oil-as-exxon-valdez-un-idUSKCN24G359#:~:text=NEW%20YORK%20\(Reuters\)%20%2D%20If,United%20Nations%20warned%20on%20Wednesday.&text=%E2%80%9CThe%20Safer%20is%20carrying%201.1%20million%20barrels%20of%20oil.](https://www.reuters.com/article/us-yemen-security-tanker/tanker-off-yemen-risks-spilling-four-times-as-much-oil-as-exxon-valdez-un-idUSKCN24G359#:~:text=NEW%20YORK%20(Reuters)%20%2D%20If,United%20Nations%20warned%20on%20Wednesday.&text=%E2%80%9CThe%20Safer%20is%20carrying%201.1%20million%20barrels%20of%20oil.)
- 47 <https://www.middleeastmonitor.com/20200715-yemen-government-rejects-un-envoys-draft-peace-proposals/>
- 48 <https://www.middleeastmonitor.com/20200716-yemens-houthis-call-for-committee-to-investigate-saudi-uae-coalition-crimes/>
- 49 <https://www.middleeastmonitor.com/20200715-yemens-houthis-open-sanaa-marib-road-to-civilians/>
- 50 <https://www.aljazeera.com/news/2020/07/air-strikes-kill-civilians-yemen-al-jawf-province-200715132709918.html>
- 51 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/24-houthi-rebels-killed-in-clashes-yemeni-army-/1910692>
- 52 <https://www.aljazeera.com/news/2020/07/yemen-houthis-saudi-oil-facility-hit-overnight-attack-200713082015159.html#:~:text=Saudi-led%20coalition%20says%20it,explosive%20drones%20fired%20towards%20kingdom.&text=Yemen's%20Houthi%20rebels%20say%20they,part%20of%20an%20overnight%20operation.>
- 53 <https://www.middleeastmonitor.com/20200714-rights-group-says-houthis-arrested-157-women-in-2-years/>
- 54 <https://www.middleeastmonitor.com/20200713-health-care-workers-quit-jobs-in-yemen-fearing-covid-19/>
- 55 <https://www.haberturk.com/katardan-turkiye-ve-urdundeki-suriyeli-ve-ev-sahibi-topluluklara-10-milyon-dolarlik-destek-2742630>
- 56 <https://www.trthaber.com/haber/gundem/milli-savunma-bakani-akardan-katara-ziyaret-502839.html>
- 57 <http://wap.thepeninsulaqatar.com/article/14/07/2020/International-Court-of-Justice-rules-in-favour-of-Qatar-rejects-appeal-by-blockading-states>
- 58 <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/qatar-welcomes-top-un-courts-decision-on-air-blockade/1910778>
- 59 <https://scroll.in/field/967588/the-first-november-december-football-world-cup-fifa-announces-schedule-for-qatar-2022>
- 60 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2909214&Language=en>
- 61 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2908663&Language=en>
- 62 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2908486&Language=en>
- 63 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2908543&Language=en>
- 64 <https://www.kuna.net.kw/ArticleDetails.aspx?id=2908548&Language=en>

- ⁶⁵ <https://www.middleeastmonitor.com/20200715-lebanon-seeks-oil-from-kuwait/>
- ⁶⁶ <https://www.trthaber.com/haber/dunya/kuveyt-emiri-tibbi-kontrol-icin-hastaneye-kaldirildi-502612.html>
- ⁶⁷ <https://timesofoman.com/article/3017149/oman/government/covid-19-over-90-omanis-happy-with-governments-decisions>
- ⁶⁸ <https://timesofoman.com/article/3017129/oman/government/oman-ambassador-to-india-issues-guidelines-on-residents-return>
- ⁶⁹ <https://timesofoman.com/article/3017129/oman/government/oman-ambassador-to-india-issues-guidelines-on-residents-return>
- ⁷⁰ <https://www.bna.bh/en/CassationCourtupholdsdeathsentencesforkillingpoliceofficers.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDhVMk%2bXPtT02h6zPChTNLI%3d>
- ⁷¹ <https://www.middleeastmonitor.com/20200710-britain-will-only-intervene-in-bahrain-if-death-sentences-are-confirmed/>
- ⁷² <https://www.middleeastmonitor.com/20200713-bahrain-court-upholds-death-sentences-against-torture-victims/>
- ⁷³ <https://www.bna.bh/en/HMKingissuesdecreelawaddingemergencyexpenditurestostatebudget.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDmtCwVo57tfkX7jg2A75t1I%3d>
- ⁷⁴ <https://www.bna.bh/en/Suspensionofprayersinmosquestocontinue.aspx?cms=q8FmFJgiscL2fwlzON1%2bDi2522vyFkEEt3NWstlzpWs%3d>
- ⁷⁵ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libya-ordusundan-sirtenin-batisina-askeri-sevkiyat-/1915157>
- ⁷⁶ <https://www.dw.com/tr/tobruk-meclisinden-mısırın-libyaya-müdahalesine-onay/a-54172906>
- ⁷⁷ <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/libyada-eyplere-yerli-ve-milli-robot-kutlu-ile-mudahale-ediliyor/1915330>
- ⁷⁸ <https://twitter.com/kamerknc>
- ⁷⁹ <https://www.amerikaninsesi.com/a/uc-liderden-ortak-libya-aciklamasi/5508178.html>
- ⁸⁰ <https://www.cnntrk.com/dunya/son-dakika-haberi-tunus-basbakani-istifa-etti>
- ⁸¹ <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2020/07/fakhfakh-ennahda-tunisia-prime-minister-resign-protests.html>
- ⁸² <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/tunusun-tatavin-vilayetinde-gostericiler-petrol-pompa-istasyonunu-kapatti/1913314>
- ⁸³ <https://www.france24.com/en/20200718-algerian-ex-minister-dies-of-covid-19-in-jail>
- ⁸⁴ <https://turkish.aawsat.com/home/article/2389701/cezayir-cumhurbaşkanı-tebbun-ikinci-dönem-cumhurbaşkanlığı-adaylığı-koşullara>

- ⁸⁵ <https://moderndiplomacy.eu/2020/07/19/understanding-russia-algerian-strategic-partnership/>
- ⁸⁶ <https://turkish.aawsat.com/home/article/2393526/fas-kraliyet-sarayi-tahta-çıkış-yıldönümü-kutlamaları-erteledi>
- ⁸⁷ <https://www.moroccoworldnews.com/2020/07/310860/morocco-records-budget-deficit-of-3-billion-in-first-half-of-2020/>
- ⁸⁸ <https://www.moroccoworldnews.com/2020/07/310591/morocco-uk-looking-toward-the-future-together/>
- ⁸⁹ <https://www.moroccoworldnews.com/2020/07/310459/new-framework-law-sets-ground-for-arms-industry-in-morocco/>
- ⁹⁰ <https://www.theguardian.com/world/2020/jul/16/time-running-out-to-prevent-huge-oil-spill-off-yemen-un-official-warns>
- ⁹¹ [https://www.reuters.com/article/yemen-security-saudi-oil/yemens-houthis-say-targeted-saudi-jizan-oil-facility-in-attack-military-idUSD5N2DK019#:~:text=DUBAI%2C%20July%2013%20\(Reuters\),missiles%20into%20Saudi%20Arabia%20overnight.](https://www.reuters.com/article/yemen-security-saudi-oil/yemens-houthis-say-targeted-saudi-jizan-oil-facility-in-attack-military-idUSD5N2DK019#:~:text=DUBAI%2C%20July%2013%20(Reuters),missiles%20into%20Saudi%20Arabia%20overnight.)
- ⁹² <https://libyareview.com/?p=4710>
- ⁹³ https://www.zawya.com/mena/en/projects/story/Eni_studying_power_cable_project_with_Terna_to_connect_Italy_and_Africa-TR20200715nS8N29Z0FOX3/
- ⁹⁴ <https://www.presstv.com/Detail/2020/07/13/629485/Libya-oil-blockade-UAE-Haftar>
- ⁹⁵ <https://apnews.com/a2dd424e6d981444a1b4f0a95fff246c>
- ⁹⁶ <https://www.reuters.com/article/us-libya-oil-emirates/uae-wants-to-see-a-return-of-libyas-oil-production-with-safeguards-minister-idUSKCN24E1MK>
- ⁹⁷ <https://www.thenational.ae/uae/government/barakah-uae-completes-construction-of-nuclear-plant-s-second-unit-1.1049272>
- ⁹⁸ <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/oil/071520-fujairah-data-oil-product-stockpiles-drop-for-third-straight-week>
- ⁹⁹ [https://www.reuters.com/article/saudi-oil-asia/saudi-aramco-cuts-august-heavy-crude-supply-for-some-asian-refiners-say-sources-idUSL3N2EK0SM#:~:text=3%20days%20ago-,Saudi%20Aramco%20cuts%20August%20heavy%20crude,some%20Asian%20refiners%2C%20say%20sources&text=SI%20NGAPORE%2C%20July%2013%20\(Reuters\),sources%20told%20Reuters%20on%20Monday.](https://www.reuters.com/article/saudi-oil-asia/saudi-aramco-cuts-august-heavy-crude-supply-for-some-asian-refiners-say-sources-idUSL3N2EK0SM#:~:text=3%20days%20ago-,Saudi%20Aramco%20cuts%20August%20heavy%20crude,some%20Asian%20refiners%2C%20say%20sources&text=SI%20NGAPORE%2C%20July%2013%20(Reuters),sources%20told%20Reuters%20on%20Monday.)
- ¹⁰⁰ <https://www.spglobal.com/platts/en/market-insights/latest-news/oil/071220-iraq-data-oil-output-fell-9-in-june-but-was-still-above-opec-quota#:~:text=Dubai-,IRAQ%20DATA%3A%20Oil%20output%20fell%209%25%20in%20June%20but,wass%20still%20above%20OPEC%2B%20quota&text=Dubai%20%E2%80%94%20Iraq's%20oil%20production%2C%20including,figures%20released%20July%2011%20showed.>
- ¹⁰¹ <https://monitoring.bbc.co.uk/>

- ¹⁰² <https://economictimes.indiatimes.com/industry/energy/oil-gas/deal-with-saudi-aramco-not-progressed-as-per-timelines-ambani/articleshow/76978593.cms?from=mdr>
- ¹⁰³ <https://www.saudiaramco.com/en/news-media/news/2020/aramco-announces-downstream-business-reorganization-to-enhance-performance-and-support>
- ¹⁰⁴ <https://www.reuters.com/article/lebanon-crisis-kuwait/lebanon-seeks-fuel-imports-from-kuwait-newspaper-idUSL5N2EL1MF>
- ¹⁰⁵ <https://www.reuters.com/article/us-egypt-pipeline-fire/egyptian-oil-pipeline-fire-injures-17-idUSKCN24F2LX>

